

Vergaderjaar 1991-1992

22 313**Voorstel van wet van het lid Achttienribbe-Buijs c.s. tot wijziging van de Wet op de Registeraccountants en de Wet op de Accountants-Administratie-consulenten (wijziging in verband met de invoering van de Achtste Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen inzake het vennootschapsrecht)****Nr. 12****EINDVERSLAG**

Vastgesteld 25 juni 1992

De vaste Commissie voor Economische Zaken¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft na kennisneming van de memorie van antwoord en de bijgevoegde nota van wijziging nog de volgende vragen gesteld en opmerkingen gemaakt.

1. Inleiding

De leden van de CDA-fractie waardeerden het dat de initiatiefnemers de moeite hadden genomen om de historie van het wetsvoorstel te resumeren. Het verlangen om niet te talmen met de implementatie van de EEG-richtlijn werd door deze leden geheel gedeeld. Deze leden zeiden voorts met instemming kennis genomen te hebben van het feit dat de initiatiefnemers ter zake van de overgangsregeling en andere vragen contact hadden gelegd met de Europese Commissie. Deze leden waren echter, na kennisneming van de memorie van antwoord, teleurgesteld over de uitkomst. Kennelijk vormde de aanpassing van het overgangs-studiepakket een stap in de goede richting. Dit geeft echter naar de mening van de leden van de CDA-fractie nog niet uitzicht op de situatie dat vaststaat dat de Europese Commissie niet, conform de procedure voorzien in art. 169 van het EEG-verdrag, Nederland in gebreke zal stellen.

De leden van de PvdA-fractie dankten de initiatiefnemers voor de uitvoerige beantwoording van de gestelde vragen. Lof verdient het schema dat als bijlage 1 is bijgevoegd en waarin de belangrijkste verschillen tussen de beide wetsvoorstellen zijn weergegeven. De leden van de PvdA-fractie onderschreven de noodzaak om snel tot wetgeving te komen ter uitvoering van de Achtste EEG-Richtlijn. Dit laat echter onverlet dat die wetgeving moet voldoen aan de eisen van doelmatigheid en doeltreffendheid.

Op een aantal punten deelden de leden van de PvdA-fractie de ingenomen standpunten van de initiatiefnemers niet. Het betreft met name de bevoegdheidsafbakening, de twee PBO's, het opleidingstraject en het overgangsrecht. Deze leden wilden gaarne een uitgebreide en

¹ Samenstelling:

Leden: Van Dis (SGP), Spieker (PvdA), Lansink (CDA), Gerritse (CDA), Van Erp (VVD), Van der Linden (CDA), Van Iersel (CDA), ondervoorzitter, Blaauw (VVD), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Tommel (D66), Vos (PvdA), voorzitter, G. H. Terpstra (CDA), Van Gelder (PvdA), Boers-Wijnberg (CDA), Van Rijn-Vellekoop (PvdA), Feenstra (PvdA), Ter Veer (D66), Lonink (PvdA), G. de Jong (CDA), Witteveen-Hevinga (PvdA), Rosenmüller (Groen Links), Kersten (PvdA), Ramlal (CDA).
Plv. leden: E. van Middelkoop (GPV), Huys (PvdA), Van Vlijmen (CDA), Mateman (CDA), Van Rey (VVD), Van der Hoeven (CDA), Wolters (CDA), Te Veldhuis (VVD), De Korte (VVD), Schimmel (D66), Vermeend (PvdA), Van Houwelingen (CDA), Verspaget (PvdA), Reitsma (CDA), Akkerman (PvdA), J. H. van den Berg (PvdA), Ybema (D66), Leerling (RPF), Doelman-Pel (CDA), Van Traa (PvdA), Willems (Groen Links), vacature PvdA, Huibers (CDA).

diepgaande reactie op het compromis zoals voorgelegd door de regering alsmede op de verschillende onderdelen daarvan.

De leden van de VVD-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van de antwoorden op de in het voorlopig verslag door hen gestelde vragen. De initiatiefnemers zijn naar hun oordeel op bevredigende wijze op deze vragen ingegaan.

Een beoordeling van de wetsvoorstellen 22 313 en 22 470 in hun samenhang kon volgens deze leden op dit moment niet plaatsvinden omdat de minister van Economische Zaken tot op heden nog geen memorie van antwoord bij zijn wetsvoorstel (Kamerstuk II 1991-1992, 22 470) had uitgebracht. Aangezien op dit moment deze memorie van antwoord ontbreekt, is er thans slechts één wetsvoorstel aan de orde, te weten het initiatiefwetsvoorstel.

Op 6 mei 1992 is door de minister van Economische Zaken en de staatssecretaris van Justitie een brief verzonden aan de Voorzitter van de Tweede Kamer (Kamerstuk II 1991-1992, 22 313 en 22 470, nr.10) met een aantal suggesties voor een mogelijk compromis. De status van deze brief was wat onduidelijk. Hoewel deze brief in de richting gaat van een mogelijke aanzet tot een compromis zou de behandeling daarvan erg veel tijd vergen zonder dat er uitzicht bestaat op het bereiken van een definitief resultaat. De leden van de VVD-fractie wezen deze handreiking van de regering dan ook voorshands af. Dit des te meer daar de beide beroepsorganisaties NIVRA en NOvAA inmiddels te kennen hebben gegeven dat de brief van 6 mei 1992 van de minister van Economische Zaken en de staatssecretaris van Justitie op belangrijke punten afwijkt van het initiatiefwetsvoorstel Schartman c.s., waarvoor een breed maatschappelijk draagvlak bestaat en dat tegemoet komt aan de wensen van de beide beroepsgroepen en de relevante marktpartijen. Afgezien van deze essentiële afwijkingen moet bovendien gevreesd worden dat het door de regering gedane voorstel tot onvermijdelijke vertraging zal leiden. Met de beroepsorganisaties waren de leden van de VVD-fractie daarnaast van oordeel dat een vlotte afhandeling van het initiatiefwetsvoorstel Schartman c.s. een eventuele veroordeling door het Europese Hof zou kunnen voorkomen.

De suggesties uit de genoemde brief van 6 mei 1992 behoren naar het oordeel van deze leden te worden verwerkt in de memorie van antwoord en de eventuele bijbehorende nota van wijziging bij wetsvoorstel 22 470. Naar het oordeel van de leden van de VVD-fractie dient de behandeling van wetsvoorstel 22 313 met spoed te worden voortgezet, niet alleen vanwege het huidige brede maatschappelijke draagvlak voor dit wetsvoorstel maar vooral om een einde te maken aan de jarenlange onrust onder de AA's over de toekomst van hun beroep en de weerslag hiervan op hun cliënten in het midden- en kleinbedrijf. Daarnaast dient spoed te worden betracht om te proberen een veroordeling van de Nederlandse Staat wegens het niet tijdig invoeren van de Achtste EEG-Richtlijn te voorkomen, aldus de leden van de VVD-fractie.

Ook de leden van de D66-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van de antwoorden van de initiatiefnemers. Zij hadden naar aanleiding van de beantwoording en de brief van de minister van Economische Zaken en de staatssecretaris van Justitie d.d. 6 mei 1992 de volgende vragen en opmerkingen.

De leden van de D66-fractie hechtten grote waarde aan uniforme gedrags- en beroepregels en één wettelijk tuchtcollege voor AA's en RA's. Zou in dit kader een PBO met twee kamers, conform suggesties gedaan in het voorlopig verslag, niet te prefereren zijn boven de voorgestelde twee PBO's? Betekent verder dat het voorgestelde coördinerend lichaam ex artikel 135 van de Grondwet, expliciet zal inhouden dat ten

alle tijde de gedrags- en beroepsregels van AA's en RA's hetzelfde zullen zijn?

De leden van de SGP-fractie hadden met belangstelling en grotendeels met instemming de memorie van antwoord bestudeerd. Ook nu past een woord van waardering voor het vele werk dat de initiatiefnemers zich hebben getroost om tot een verantwoord geheel te komen.

Ook de leden van de GPV-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van de memorie van antwoord en bedankten de initiatiefnemers voor hun antwoorden.

2. Implementatie achtste EEG-richtlijn

De leden van de CDA-fractie waren niet overtuigd door de argumenten van de initiatiefnemers ter zake van de terreinafbakening. Waarom kan een in vrijheid gemaakte afspraak tussen beroepsorganisaties door de initiatiefnemers trouw verwoord, voor de individuele accountant niet strijdig zijn met het gelijkheidsbeginsel? Waarom zou een niet inhoudelijk gefundeerde bevoegdheidsbeperking (brief commissaris Bangemann) niet tot een ongeoorloofde marktverdeling kunnen leiden? Naar de mening van deze leden maakt de markt wel een selectie. Bij bestudering van de gegevens als vervat in het «Praktijkregister Accountants/NIVRA-gids 1992» wordt ook duidelijk dat grote ondernemingen in alle gevallen of in nagenoeg alle gevallen worden gecontroleerd door mammoet- of althans grote kantoren.

Een NIVRA-accountant die gedurende een aantal jaren slechts midden- en kleinbedrijf-cliënten behandeld heeft, is naar het oordeel van de leden van de CDA-fractie ook niet in staat om bijvoorbeeld een van de grote banken te controleren. Hij mist daarvoor niet alleen de kennis maar ook de organisatie. Daarbij moet men trouwens er ook mee rekening houden dat indien kennis en ervaring ontbreken betrokkenen – hetzelfde geldt voor AA-accountants de wijsheid zullen hebben opdrachten ver boven hun macht niet te aanvaarden. De claims zijn nu eenmaal niet mals wanneer het misgaat.

Ook in dit opzicht is de zaak niet anders dan bij andere beroepsgroepen, een kleine advocatenmaatschap werkzaam op het terrein van het familierecht zal niet snel opdracht krijgen tot het voeren van een procedure op het gebied van Europees kartelrecht, evenmin deze gauw accepteren. Commissaris Bangemann heeft met zijn brief van 22 januari 1992, aldus de leden van de CDA-fractie, terecht door de prestige-kwestie geprikt. Deze leden wezen er in dit verband voorts op dat indien een succesvol AA-kantoor er in slaagt een sterk groeiend bedrijf tot het niveau van 250 personeelsleden van dienst te zijn, het niet valt in te zien waarom de groei tot 500 personeelsleden voor deze kennelijk uitstekende accountantsgroep grote problemen in de controlesfeer zou opleveren.

De leden van de PvdA-fractie bleven van mening dat de bevoegdheidsafbakening zoals voorgesteld door de initiatiefnemers niet wenselijk is. De antwoorden van de initiatiefnemers met betrekking tot de marktverdeling droegen evenmin bij tot een verdere onderbouwing van de voorgestane marktverdeling. Zo gaven de initiatiefnemers toe dat er bij grote en middelgrote ondernemingen sprake is van specifieke vraagstukken die leiden tot andere controlewerkzaamheden. Deze complicatie betekent niet dat daarvoor hogere deskundigheden zijn vereist, wel heeft het gevolgen voor de karakteristiek van de controle-arbeid.

De argumenten die door de initiatiefnemers genoemd werden om voor Nederland te kiezen voor het criteria van het jaarrekeningenrecht om

onderscheid te maken tussen middelgroot en groot zijn op zichzelf in de ogen van deze leden wel logisch. Gezien de samenstelling van het Nederlandse bedrijfsleven betekent dit dat slechts een zeer klein deel van de Nederlandse bedrijven het specifieke werkkterrein van de RA's is. De leden van de PvdA-fractie vroegen of dit de voorgestelde bevoegdheidsafbakening wenselijk maakt.

De mogelijkheden die genoemd worden door de initiatiefnemers ter voorkoming van het feitelijk afstaan van het werkkterrein van de AA's bij het overschrijden van de grens van middelgroot naar groot zijn eveneens argumenten om geen marktverdeling toe te passen. Deze opmerking lijkt in strijd met hetgeen de initiatiefnemers stellen op pagina 8 van de memorie van antwoord dat de AA's nog steeds cliënten verkiezen door invoering van de controle voor middelgrote ondernemingen. Ook dan gelden immers de mogelijkheden ter voorkoming van het feitelijk afstaan van cliënten. De leden van de PvdA-fractie wilden graag een cijfermatige onderbouwing hebben van de bewering over het debetverlies.

Het gegeven dat AA's in het buitenland (met uitzondering van Denemarken en Duitsland) bevoegd zijn tot het verrichten van controle-werkzaamheden van alle ondernemingen is naar de mening van deze leden eveneens een argument om ook in Nederland geen bevoegdheidsafbakening tussen RA's en AA's toe te passen. Hier kan nog aan toegevoegd worden dat steeds meer accountantskantoren een internationale markt bedienen.

Gelet op de eenheid van formulering van de delegatiebepaling voor de examenbesluiten in de wet RA en in de wet AA kan de conclusie getrokken worden dat voor AA's en RA's dezelfde exameneisen zullen gelden. In dat geval is er sprake van een ongeoorloofde ongelijke behandeling van AA's ten opzichte van RA's bij toepassing van het beginsel van bevoegdheidsafbakening.

De essentie van het wetsvoorstel 22 313 was in de ogen van de leden van de VVD-fractie dat het de twee beroepsgroepen in de bestaande twee afzonderlijke wetten handhaafde. Indien de markt zelf in staat is een goede regeling te treffen waarover consensus bestaat, dient daaraan conform de liberale uitgangspunten van de VVD-fractie de voorkeur te worden gegeven, mits één en ander niet strijdig is met het algemeen belang.

De leden van de D66-fractie vroegen zich af waarom een afbakening tussen AA's en RA's, wat betreft hun controlebevoegdheid, wettelijk zou moeten worden geregeld. De onzekerheid die ontstaat als gevolg van de mogelijkheid die AA's hebben om formeel op basis van de Achtste EEG-Richtlijn grote ondernemingen wettelijk te controleren, is wellicht een groter nadeel dan het voordeel van een wettelijke bevoegdheidsafbakening in Nederland tussen AA's en RA's. De leden van de D66-fractie konden zich moeilijk voorstellen dat in de praktijk dat onderscheid zich niet op een min of meer natuurlijke wijze zal aftekenen.

Ook vonden de leden van de D66-fractie de reactie van de initiatiefnemers op de aangevoerde bezwaren tegen een onderscheid tussen de wettelijke controlebevoegdheid van RA's en AA's niet allen even overtuigend. De hier aan het woord zijnde leden zouden zich kunnen voorstellen dat het aantrekkelijk zou kunnen worden om in een ander EG-land een opleiding voor accountant te volgen, die net voldoet aan de minimum eisen van de Achtste EEG-Richtlijn, om daarna in Nederland de proeve van bekwaamheid te doen om de RA-titel te verkrijgen, zodat ook grote ondernemingen wettelijk gecontroleerd kunnen worden. Zij vroegen of op deze wijze buitenlandse met Nederlandse AA's vergelijkbare accountants dan niet worden bevoordeeld ten opzichte van Nederlands AA's. Of zal deze proeve te vergelijken zijn met de oude overgangsregeling voor AA's om RA te kunnen worden?

Naar de mening van de leden van de SGP-fractie moet implementatie nummer één zijn en kan de wellicht nodige stroomlijning daarna volgen. In dat verband wezen deze leden erop dat tussen de beide beroepsgroepen een groot verschil in culturen bestaat. Het heeft tijd nodig om te komen tot het naar elkaar toegroeien. Dat is ook een van de mogelijkheden die het nieuwe lichaam ex artikel 135 van de Grondwet kan bieden, behalve de eenheid in toepassing en uitvoering van het tucht-recht. De leden hier aan het woord hadden op grond van het vorenstaande wel moeite met de in de brief van de minister van Economische Zaken gedane toenaderingspoging. Zij waren van mening dat een overgangperiode, waarna evaluatie moet plaatsvinden, in ieder geval de mogelijkheid biedt om te zijner tijd te komen tot een meer algehele regeling van het accountantsberoep.

De leden van de SGP-fractie hadden vernomen dat in nadere contacten met de regering de vraag aan de orde is geweest op welke wijze gekomen zou kunnen worden tot één regeling van het accountantswezen, in die zin dat voortgebouwd wordt aan het hoofdonderdeel van het initiatiefwetsvoorstel te weten twee afzonderlijke PBO's, één voor de registeraccountants en één voor de accountants-administratieconsulenten. Deze leden hadden reeds in hun bijdrage aan het voorlopig verslag laten blijken dat een totaalregeling van dit beroep hun de meest ideale oplossing voorkwam. Echter het uitblijven van een min of meer gemeenschappelijk standpunt vanuit het veld laat zien de grote verschillen in niveau en cultuur van de beide beroepsgroepen. Vandaar dat, uitgaande van deze realiteit, het convenant van juni 1991 mede de basis vormde voor het initiatiefwetsvoorstel. Formeel gesproken ligt het in het licht van de Achtste EEG-Richtlijn voor de hand thans uitsluitend de afgifte van een zogenaamde goedkeurende of certificerende verklaring te regelen. Dat was ook de bedoeling van het destijds ingediende wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op de Registeraccountants. Daarin kwamen de AA's echter niet of niet voldoende in het vizier. De leden hier aan het woord meenden dan ook dat met het convenant in ieder geval de basis is gelegd om te komen tot een verantwoorde regeling. Als deze leden goed waren ingelicht zijn in de genoemde contacten met de regering enkele punten van nadere wijziging van het initiatiefvoorstel aan de orde gekomen die kunnen leiden tot een verantwoorde afhandeling van beide wetsvoorstellen. Zij hadden hiervoor reeds gewezen op het gegeven dat de Nederlandse overheid in ieder geval verplicht is een nadere regeling voor de certificerende bevoegdheid te geven. Beperking tot om en nabij het niveau van de (minimum)norm van de Achtste EEG-Richtlijn leidt tot de conclusie dat het AA-niveau dan als het minimum wordt gekozen. Hoewel deze leden op het eerste gezicht vonden dat zo'n regeling de overheid past, hadden zij mede naar aanleiding van argumenten van de zijde van het NIVRA toch de volgende vragen:

a) hoe kan duidelijk worden gemaakt dat voor de registeraccountant zwaardere eisen kunnen en moeten worden gesteld omdat hij de aangevoerde accountant is voor het grootbedrijf. Het gaat niet om de vraag naar een ander takenpakket, maar om de vraag naar het niveau (ook de diepgang) van de te behandelen stof. Is het ook mogelijk in de wet of daarop gegronde regelgeving aan dit aspect uitdrukking te geven? In de meeste gevallen zal het laten vervallen van de tweedeling neerkomen op het codificeren van de bestaande situatie. Maar ook daar kunnen vraagtekens bij worden gezet.

b) wat voor gevolg kan het schrappen van de tweedeling hebben voor het standhouden van het convenant. Geluiden vanuit het NIVRA laten horen dat het de eerste de beste gelegenheid aangrijpt om het dan

wettelijk erkende niveau te onderwerpen aan het oordeel van het Hof te Luxemburg en als het daarbij in het gelijk wordt gesteld dan zou voor de AA grote onzekerheid ontstaan. De leden van de SGP-fractie spraken in het kader van de overgangsregeling voor de AA enige beduchtheid uit over de regeling zoals die na de nota van wijziging in het voorstel was terechtgekomen. Deze leden wilden op deze punten graag zo duidelijk mogelijke antwoorden hebben.

3. Erkenning buitenlandse hoger onderwijsdiploma's

De leden van de PvdA-fractie wilden weten of in artikel V (Wijzigingen andere wetten) niet eveneens een wijziging opgenomen moet worden in de Regels betreffende een algemeen stelsel van erkenning in de lid-Staten van de in de Europese Gemeenschappen behaalde hoger onderwijsdiploma's (Kamerstuk II 1991-1992, 22 543, art. 28)

4. Opleidingseisen

De leden van de CDA-fractie hadden er begrip voor dat in het kader van de onderhavige wetgeving het onderwijs/opleidingsaspect niet volledig geregeld kan worden. Deze leden betreurden het dat de initiatiefnemers kennelijk nog steeds niet de gedachte kunnen doen varen – deze leden gaven toe dat dit bij de besturen van de beide accountantsorganisaties leeft – dat het accountantsberoep dusdanig bijzonder is dat de opleiding primair er één is die door de beroepsgroep zelf moet worden geregeld.

De leden van de CDA-fractie hadden er overigens met voldoening van kennis genomen dat het gewenst is dat het basisniveau, zoals het al boven het Europese minimum ligt, niet ver daarboven moet liggen. De leden memoreerden dat, voorzover dat uit hun informatie blijkt, de opleiding door allerlei reeds jarenlang gerenommeerde particuliere opleidingsinstituten wordt gegeven, waarna een Staatsexamen plaatsvindt. Nu terecht, aldus de leden van de CDA-fractie, de omvang en de inhoud van het theoretisch gedeelte bij algemene maatregel van bestuur moet worden geregeld, valt niet direct in te zien waarom de NOvAA goedkeuring moet verlenen aan het opleidingsprogramma. Hetzelfde geldt uiteraard voor de post-doctorale NIVRA-opleiding. Is dit niet een zaak voor de ministeries van Economische Zaken en/of Onderwijs?

De leden van de CDA-fractie zouden gaarne vernemen hoe de instroom van NOvAA- en NIVRA-leden gezien ook de laatste drie jaar feitelijk verloopt. Deze leden hadden er begrip voor dat enkele typische elementen van het midden- en kleinbedrijf, als bijvoorbeeld enige kennis van de vestigingswetten, in de opleiding van de aanstaande NOvAA-accountants wordt verwerkt. Hetzelfde leek hen overigens nuttig voor wat betreft de aanstaande NIVRA-accountants die toch ook feitelijk grotendeels op het terrein van het midden- en kleinbedrijf werkzaam zijn. Met enige verwondering hadden deze leden kennis genomen van het standpunt van de initiatiefnemers ter zake van specifieke kennis voor het bank- en verzekeringswezen. Het kwam hen wat vreemd voor nu de controle van deze bedrijfstakken bij enkele kantoren ligt, dat alle accountants op deze specifieke terreinen deskundig zouden moeten zijn. Naar hun inschatting is deze vorming voor nog geen 5 procent van het totale bestand aan NIVRA-accountants relevant. Indien men alle advocaten theoretisch zou willen vormen in alle specialismen die voor relatief weinigen relevant zijn, is het gemakkelijk om de duur van de juridische studie te verdubbelen.

Bestudering van het eerder genoemde boekwerk «Praktijkregister Accountants/NIVRA-gids 1992», had deze leden weer eens op het feit gewezen dat vele RA's in dienst bij overheid en bedrijfsleven niet in een

controlefunctie werkzaam zijn. Nu in de jurisprudentie is komen vast te staan dat de controlefunctie juist typisch des accountants is, vroegen de leden van de CDA-fractie hoe zich dit element verstaat met het hiervoor genoemde verschijnsel. Is het niet beter onder behoud van de bestaande rechten en zondig met een zekere overgangstermijn het gebruik van de RA- en AA-aanduiding te gebruiken voor hen die inderdaad zonder meer tot de wettelijke controle bevoegd zijn. Na jaren in een andere functie werkzaam te zijn geweest, kan toch niet een juiste uitoefening van de kerntaak meer verwacht worden.

De leden van de PvdA-fractie vonden het antwoord op de opleidings-eisen en de examenbureaus zoals dat in de memorie van antwoord naar voren komt niet geheel bevredigend. Deze leden gingen uit van twee onderscheiden beroepsopleidingen, waarbij in beide opleidingen dezelfde basiselementen aanwezig zijn in overeenstemming met de minimum eisen van de Achtste EEG-Richtlijn. Om onnodige verschillen te vermijden lijkt één examenbureau daarvoor de beste waarborg, zo stelden deze leden.

De leden van de D66-fractie vroegen of het voor de duidelijkheid, de afstemming en de overzichtelijkheid één examenbureau niet te prefereren boven de huidige voorgestelde twee examenbureaus.

Het zou voor de duidelijkheid ook van belang kunnen zijn dat de RA- en AA-titel worden verbonden aan de wettelijke controlebevoegdheid. Het is echter de vraag of zonder meer voorbij kan worden gegaan aan de bestaande situatie wat betreft de titulatuur. De in de brief van 6 mei 1992 voorgestelde verandering ten aanzien van de titulatuur – het alleen verlenen van de RA- en AA-titel indien sprake is van wettelijk controleur-schap – vonden de leden van de D66-fractie zeer vergaand.

Ook de leden van de SGP-fractie hadden begrepen dat aan de orde is geweest de vraag naar de titulatuur. In die zin dat met een goede overgangsregeling, alleen die RA wordt ingeschreven in het register – en het geldt mutatis mutandis ook voor de AA – die het vereiste praktijk-examen conform de Richtlijn met goed gevolg heeft afgelegd. Deze leden hadden vanuit de Richtlijn gezien alle begrip voor zo'n regeling. Vanuit de kring van het NIVRA is echter nadrukkelijk gewezen op de waarde die aan het huidige RA-diploma is verbonden. Reeds vanaf de wet van 1962 is aan dat imago gewerkt met min of meer stilzwijgende goedkeuring, ook van de overheid. Mede door het onderworpen zijn aan het tuchtrecht is een waarborg geschapen die een goede status heeft verworven. Bovendien bevatte het enkele jaren geleden ingediende wetsvoorstel de beperking niet. De RA volgens de huidige wet – waarvan overigens velen niet de accountantspraktijk uitoefenen – heeft overigens wel de bevoegdheid tot certificatie! De leden hier aan het woord vroegen of de overgangsregeling zoals die in de meer genoemde contacten is neergelegd, voldoende tegemoet komt aan het bewaren van de status die nu aan de RA-titel is verbonden. Moet de beperking van de inschrijving tot hen die de volledige opleiding inclusief de 3-jarige praktijk hebben gevolgd niet leiden tot een verlies van status en daarmee de aantrekkelijkheid van de theoretische opleiding die niet tot enige titel voert? Hebben de initiatiefnemers nagedacht over de mogelijke oplossingen voor dit, huns inziens, reële probleem?

Daarnaast vroegen de leden van de SGP-fractie de initiatiefnemers eens na te denken over de vraag wat er moet gebeuren met een na 1 januari 1999 ingeschreven RA die na enkele jaren in de praktijk werkzaam te zijn geweest, overstapt naar een andere maatschappelijke functie. Blijft de inschrijving dan gelden of niet?

5. Overgangsmaatregel

Nu de minister van Economische Zaken binnen het kader van deze wet de eindtermen van de opleiding tot NOVAA-accountant vaststelt, lijkt het in de ogen van de leden van de CDA-fractie voor de hand te liggen dat ook het PBO-orgaan het examen organiseert. Aan een specifiek orgaan/stichting bestaat, aldus deze leden, dan verder geen behoefte. Uiteraard kan de SROOA net zoals de andere onderwijsinstituten de vorming voortzetten. In dit verband veroorloofden de leden van de CDA-fractie zich de opmerking dat de initiatiefnemers kennelijk – overigens niet onbegrijpelijk – zo gespitst waren op de overgangsproblematiek, dat zij tot de conclusie zijn gekomen dat de brief van 22 januari 1992 van de heer Bangemann een innerlijke tegenstrijdigheid bevat en dat de heer Bangemann het totale opleidingsniveau in z'n beschouwingen betreft, inclusief de vooropleiding alsmede de diepgang.

Op pagina 8 van de memorie van antwoord wordt aangegeven dat naar de opvatting van het Hoofd van de Sector Jaarverslaggeving bij de Europese Commissie de datum van het van toepassing worden mag worden opgeschort tot twee jaar na de inwerkingtreding van de betreffende wet. De leden van de PvdA-fractie begrepen niet waarom in de nota van wijziging in de artikelen 9 en 11 van de overgangsregeling de termijn van zes jaar vervangen wordt door acht jaar. De wet treedt als geheel in werking, inclusief de daarbij behorende overgangsregeling. De uitleg die de initiatiefnemers aan de woorden van het bedoelde Hoofd bij de Europese Commissie hebben gegeven, is niet in overeenstemming met de weergave in de memorie van antwoord van die woorden. Immers volgens de opvattingen van het bedoelde Hoofd zou de wet exclusief de overgangsregeling in werking moeten treden en zou de overgangsregeling twee jaar later in werking kunnen treden en dan zes jaar duren. Gelet op het belang van één en ander wilden de leden van PvdA-fractie weten welke uitleg de juiste is en wensten zij een schriftelijk bericht van de heer Bangemann hierover. In de memorie van antwoord wordt melding gemaakt van een onderhoud van de initiatiefnemers met het Hoofd van de Sector Jaarverslaggeving bij de Europese Commissie. De uitkomsten van dit onderhoud zijn op schrift gezet en van commentaar voorzien door het bedoelde Hoofd. Is het mogelijk over deze schriftelijke stukken te beschikken? De leden van de PvdA-fractie wilden weten op welke onderzoekgegevens de extra uren te besteden aan de vakken administratieve organisatie en externe verslaggeving zijn gebaseerd.

De leden van de PvdA-fractie wilden verder weten hoe de initiatiefnemers aan de conclusie van de heer Bangemann komen dat de vooropleiding en de overgangsregeling uit het initiatiefwetsvoorstel wel het vakkenpakket van artikel 6 omvat van de Achtste EEG-Richtlijn, maar dat hij (de heer Bangemann) er aan twijfelt of het noodzakelijke niveau wordt gehaald (memorie van antwoord pagina 20, derde alinea). In de brief van de heer Bangemann staat op pagina 2 het volgende: «Daarentegen bestaan er bij ons wel grondige twijfels over de conformiteit van de overgangsregeling in het initiatiefwetsvoorstel met de bepaling terzake in de Achtste Richtlijn. Het grote onderscheid dat er bestaat tussen het vakkenpakket en de uurbelasting in het initiatiefvoorstel en de regeling in uw voorstel doet ons ernstige vraagtekensplaatsen bij de adequaatheid van de overgangsregeling in het initiatiefwetsvoorstel. De toepassing van het overgangsregime belet niet dat de voorschriften van de Richtlijn inzake gelijkwaardigheid moeten worden nageleefd. Dit moet zijn uitdrukking krijgen zowel in het vakkenpakket als in de diepgang van de bestudeerde materie.»

Kunnen de initiatiefnemers ervoor zorgdragen dat in een brief van de heer Bangemann wordt aangegeven dat de door hen voorgestelde

overgangsregeling naar het oordeel van de heer Bangemann geen twijfels meer zaait over conformiteit met de Achtste EEG-Richtlijn, zo vroegen de leden van de PvdA-fractie.

Het verheugde de leden van de VVD-fractie dat de initiatiefnemers het voorstel tot aanpassing van de overgangsregeling voor AA's in Brussel hebben voorgelegd aan de heer Van Hulle en verwerkt hebben in de nota van wijziging. De leden waren van oordeel dat hiermee alle twijfels van de heer Bangemann zijn weggenomen. Naar hun oordeel dient de NOvAA de uitvoering van de overgangsregeling voor AA's, vooruitlopend op de definitieve invoering van de nieuwe accountantswetgeving ter hand te nemen. De NOvAA had als privaatrechtelijke beroepsorganisatie altijd zorg gedragen voor het bevorderen van de kwaliteit van het AA-beroep. Zij had deze zorg uitgedragen en actief bevorderd door middel van publicaties op vaktechnisch gebied, de uitgifte van een vakblad, het geven van een model beroepsopleiding en het verzorgen van voortgezette educatie voor de AA's. De leden van de VVD-fractie hadden derhalve geen enkele reden om aan te nemen dat zij deze taak niet behoorlijk zou kunnen vervullen. Zij waren ervan overtuigd dat de NOvAA ook als publiekrechtelijk orgaan met een door de wetgever toebedeelde publiekrechtelijke verantwoordelijkheid voor het functioneren van de certificeringsbevoegde AA's deze taak naar behoren zou vervullen en wilden haar ook in de gelegenheid stellen die verantwoordelijkheid te dragen.

De minister van Economische Zaken en de staatssecretaris van Justitie gaven in hun brief van 6 mei 1992 aan dat de SROOA op hun verzoek als uitvoeringsinstantie voor de overgangsregeling is opgericht als een goed toegeruste en onpartijdige organisatie. De SROOA is in januari 1992 begonnen met cursussen voor AA's voor de overgangsregeling. Het was de leden van de VVD-fractie gebleken dat de SROOA, als de uitvoeringsinstantie van wetsvoorstel 22 470, niet langer het vertrouwen van de AA's geniet. Slechts een paar honderd van de bijna 4 000 ingeschreven AA's nemen thans deel aan de SROOA-cursussen. Deze privaatrechtelijke stichting heeft klaarblijkelijk niet langer het vertrouwen van de meeste AA's en het bestuur van de NOvAA, omdat de SROOA zich te nadrukkelijk in de politieke discussie rondom de nieuwe accountantswetgeving en meer in het bijzonder de overgangsregeling had gemengd, ten faveure van het wetsvoorstel 22 470 en de overgangsregeling van de Minister van Economische Zaken. Doordat de meeste AA's geen vertrouwen meer hadden in deze uitvoeringsinstantie kwam de SROOA naar het aanvankelijk oordeel van de leden van de VVD-fractie niet meer in aanmerking voor de uitvoering van de overgangsregeling. De SROOA heeft de door de minister van Economische Zaken bij haar oprichting beoogde onpartijdigheid niet waar kunnen maken. Zij heeft herhaalde malen op zeer partijdige wijze gereageerd tegen het initiatiefwetsvoorstel, laatstelijk nog in haar brief van 4 mei 1992 aan alle AA's en in het Financieel Dagblad van 6 mei 1992 waardoor de bestaande onrust onder de AA's onnodig verder is vergroot. Gaarne vernamen de leden van de VVD-fractie de opvatting van de initiatiefnemers over deze problematiek.

De leden van de D66-fractie waren verheugd te vernemen dat de initiatiefnemers de overgangsregeling dusdanig hebben aangepast dat de Europese Commissie hier geen enkel probleem meer mee zou kunnen hebben. Het lijkt overigens wel aanbevelingswaardig om hierover een bevestiging te krijgen van de Europese Commissie.

De leden van de D66-fractie vroegen of, indien de SROOA bereid is om op basis van deze aanpassing de overgangsregeling te verzorgen, de SROOA weer in aanmerking zou kunnen komen als uitvoeringsinstantie van de overgangsregeling voor AA's in het initiatiefwetsvoorstel.

De leden van de SGP-fractie wilden ingaan op de oplossing voor het probleem van de overgangsregeling van de AA's. In hun bijdrage aan het voorlopig verslag hadden zij met name gewezen op de noodzaak de overgangsregeling zodanig op te zetten dat een eventuele procedure voor het Hof te Straatsburg niet tot onaangename consequenties zou kunnen leiden voor de betrokken AA. In dat verband hadden zij de verzwaren in het vakkenpakket als positief ervaren. Het ging daarbij toch om grotere diepgang van de stof?

Toch vroegen zij of het niet wenselijk zou kunnen zijn dat ook commissaris Bangemann zich in positieve zin zou uitlaten over dat voorstel.

De leden van de SGP-fractie zouden er grote moeite mee hebben wanneer het niveau van het overgangsregime voor de AA's praktisch zou moeten worden opgetrokken tot dat niveau waarop de SROOA zijn cursussen geeft. Dat doet huns inziens tekort aan hetgeen in het overleg met Brussel, waarvan de memorie van antwoord uitvoerig verslag geeft, is bereikt. Is het waar dat de regering bereid zou zijn haar voorstel in te trekken als ook op dat punt overeenstemming zou worden bereikt? De leden hier aan het woord zouden een nadere uitleg op prijs stellen.

Uit de overgelegde stukken en het gesprek dat met prof. Van Hulle heeft plaatsgevonden kan de conclusie getrokken worden dat de Europese Commissie geen hindernis zal opwerpen met betrekking tot de erkenning, als tenminste de voorstellen in overeenstemming zijn met het minimum niveau van de richtlijn. In dat verband hadden de leden van de SGP-fractie node gemist een benadering van bottom-up om tot het minimum niveau van de Achtste EEG-Richtlijn te komen. De benadering van de Regering van top-down uitgaande van het hoge niveau van de register-accountant had hen van meet af aan niet aangesproken.

De leden van de GPV-fractie hadden gelezen dat een delegatie van de initiatief-nemers een gesprek had gehad met prof. K. van Hulle, die werkzaam is als Hoofd van de Sector Jaarverslaggeving bij de Europese Commissie en de voornaamste vormgever van de Achtste EEG-Richtlijn is. Uit dit onderhoud was gebleken, aldus de initiatiefnemers, dat de door hen voorgestelde overgangsregeling voldoet aan minimumeisen van deze richtlijn. De leden van de GPV-fractie namen aan dat op deze wijze een gezaghebbend oordeel was verkregen over het niveau van de overgangsregeling. Ditzelfde gold naar hun oordeel voor de visie van prof. Van Hulle op de termijn waarbinnen de overgangsregeling mag worden toegepast op grond van de artikelen 18 en 30 van de Achtste EEG-Richtlijn. De leden van de GPV-fractie stelden het op prijs dat om alle onduidelijkheden weg te nemen door de initiatiefnemers was besloten tegemoet te komen aan de twijfels van de heer Bangemann door een beperkte verdieping van de vakken AO en EV toe te voegen.

6. Beroepsorganisaties

De leden van de CDA-fractie hadden er met voldoening kennis van genomen dat de initiatiefnemers er voorstander van zijn ter vermijding van de mogelijk verwarring, door AA- en RA-accountants dezelfde gedrags- en beroepsregels in acht genomen moeten worden. Deze leden brachten evenwel in herinnering dat zij zich bij het voorlopig verslag niet hadden uitgesproken over een adviesorgaan ex artikel 135 Grondwet, maar voor een orgaan ex artikel 135 Grondwet wat bevoegd is tot het uitvaardigen van bindende voorschriften. Niet het orgaan doch de beide beroepsgroepen kunnen dan advies uitbrengen aan het lichaam, wat vervolgens besluit over de vast te stellen verordening. In de opzet van de initiatiefnemers kunnen de beroepsregels verschillen. Indien het NIVRA een bepaald voorstel alleen overneemt, heeft dat in de opzet van de initi-

atiefnemers geen gevolgen voor de AA-groep. In het voorstel van de initiatiefnemers is ook de positie van de minister van Economische Zaken verzwakt. Nu toch kan de minister een verordening schorsen of vernietigen. In de door de initiatiefnemers gedachte situatie is dat niet meer mogelijk indien één van beide accountantsorganisaties de aanbevelingen overneemt. De leden van de CDA-fractie wezen er in dit verband op dat indien de oplossing via artikel 135 Grondwet om welke redenen dan ook bevredigend kan werken, dat dan wellicht de vaststelling door de minister van Economische Zaken de voorkeur verdient. Zij vernamen ter zake gaarne het oordeel van de initiatiefnemers.

De leden van de CDA-fractie vroegen overigens of de bepalingen gewijd aan de nieuwe organen niet wat al te zeer in detail een aantal zaken regelen. Kunnen een aantal zaken (plaats van vergadering etc.) niet beter geregeld worden via een reglement, zo vroegen zij.

De idee van de stroomlijning via twee kamers van één publiekrechtelijk lichaam, een gedachte die ook in het voorlopig verslag naar voren komt, heeft zeker aantrekkelijke kanten, aldus de leden van de CDA-fractie. Zij meenden echter te weten dat deze gedachte binnen de desbetreffende beroepsgroepen niet op grote steun mag rekenen. Daarbij komt nog, aldus deze leden, dat niet alle AA-accountants voorshands als wettelijk controleur zullen kunnen optreden. Niettemin kwam het de leden van de CDA-fractie gewenst voor dat enerzijds op hen allerlei voorschriften wel van toepassing zijn, anderzijds is het voor betrokkenen gewenst dat zij hun cliënten kunnen mededelen dat alles nagenoeg bij het oude is gebleven.

De leden van de PvdA-fractie waren van mening dat het initiatiefwetsvoorstel verder gaat dan uitvoering geven aan de Achtste EEG-Richtlijn. In feite is er sprake van een nieuwe regeling voor accountants-administratieconsulenten. De beide wetsvoorstellen zoals ze thans voorliggen zijn geen basis voor verdere integratie.

Ook het coördinerend lichaam ex artikel 135 Grondwet heeft volgens de nota van wijziging slechts een adviserende taak. Naar de mening van de leden van de PvdA-fractie zijn geen waarborgen ingebouwd dat de adviezen worden opgevolgd.

Deze leden stelden eveneens vraagtekens met betrekking tot de doelmatigheid en doeltreffendheid van de Raad van Advies. De duur van het wisselende voorzitterschap tussen RA's en AA's is beperkt tot één vergadering in combinatie met de tijdsduur gelegen tussen deze en de volgende vergadering. Daarbij wisselt ook het secretariaat. De leden van de PvdA-fractie vroegen wat er nog terecht komt van de adviserende en coördinerende functie van deze Raad van Advies. Verder vroegen deze leden waarom de leden van de Raad niet-onafhankelijk van hun beroepsorganisaties handelen. In artikel 4, vijfde lid is bepaald dat zij ruggespraak kunnen houden met hun beroepsorganisatie.

De leden van de PvdA-fractie waren van mening dat een PBO met één afdeling voor RA's en één afdeling voor AA's meer garanties biedt voor coördinatie en stroomlijning. Binnen een dergelijk PBO kan zowel de eigenheid van beide beroepsgroepen als datgene wat hen bindt tot uitdrukking komen. De taak van deze PBO is dan gelegen in het scheppen van waarborgen voor een goede beroepsuitoefening door zowel RA's als AA's. Naast voordelen voor coördinatie en stroomlijning biedt één PBO nog meer voordelen. Vertegenwoordiging naar buiten toe, ook internationaal, is duidelijker en eenvoudiger. Ook vanuit het kostenaspect biedt één PBO vele voordelen, zo stelden deze leden.

De instelling van een coördinerend lichaam ex artikel 135 Grondwet zoals was voorgesteld door de CDA-fractie vonden de leden van de VVD-fractie een goede suggestie. Dit lichaam, zoals opgenomen in de

nota van wijziging, zou echter in plaats van een adviserende een verordende bevoegdheid dienen te krijgen en wel uitsluitend op het gebied van de gedrags- en beroepsregels ten aanzien van de wettelijke controle. Op deze wijze wordt beter gegarandeerd dat de gedrags- en beroepsregels op het gebied van de wettelijke controle met elkaar in overeenstemming zijn. In de toekomst zouden dan eenduidige normen voor de uitvoering van de wettelijke controle gaan gelden. Dit is ook in het belang van de gebruikers c.q. afnemers van de wettelijke controle. Voorzover de PBO's NIVRA/NOvAA het niet eens zijn met deze gedrags- en beroepsregels konden zij in dat geval hun bezwaren kenbaar maken bij het ministerie van Economische Zaken, die deze verordeningen inzake de gedrags- en beroepsregels ten aanzien van de wettelijke controle wegens strijd met de wet of het algemeen belang kan vernietigen. Een ander alternatief zou kunnen zijn dat beide PBO's zelf tot afstemming van de gedrags- en beroepsregels ten aanzien van de wettelijke controle komen.

Tot de taak van het coördinerend lichaam ex artikel 135 Grondwet behoort in de visie van deze leden zeker niet het vaststellen van de opleidingseisen. Deze leden waren van oordeel dat de onderwijsnormen dienen te voldoen aan de Achtste EG-richtlijn, maar niet mogen leiden tot een onnodig hoge drempel voor de toetreding tot het beroep.

De leden van de D66-fractie wilden nogmaals wijzen op het belang, wat zij hechtten, aan de invoering van een Raad van Advies voor de wettelijke controle conform de in het wetsvoorstel 22 470 voorgestelde wijze. Zij vonden in dit kader de door de NOvAA ingestelde Klankbordgroep te vrijblijvend.

De leden van de D66-fractie hechtte aan een meer formele status van een adviesorgaan dat de belangen van derden vertegenwoordigt bij het verrichten van de wettelijke controle van jaarrekeningen.

De leden van de SGP-fractie hadden ook kennis genomen van de brief van de minister van Economische Zaken waarin deze een poging deed om de beide uiteen liggende punten en navenante uitwerking nader tot elkaar te brengen. Zagen zij het goed dat de toenadering werd gezocht in een uitwerking van de idee dat door de fractie van de PvdA was ingebracht in hun bijdrage aan het voorlopig verslag als ideale oplossing, te weten één PBO met twee kamers, te weten één voor de RA-afdeling en één voor de AA-afdeling? De leden hier aan het woord hadden op zich zelf geen moeite met deze oplossing, ware het niet dat in het huidige stadium zo'n oplossing te ver afwijkt van de huidige opzet van het initiatiefwetsvoorstel dat er immers op gericht is de implementatie van de Richtlijn zo spoedig mogelijk te doen plaatsvinden. Al te lang is gearzeld en daardoor heeft Nederland al de aanzegging gekregen van een procedure tegen haar vanwege de (veel) te late aanpassing van de nationale wetgeving aan de Richtlijn. Hebben de initiatiefnemers aanwijzingen dat de Europese Commissie van plan is de in gang gezette procedure met enige spoed te vervolgen? Zij zouden dat betreuren.

De leden van de SGP-fractie hadden voorts begrepen dat het kabinet ook moeite heeft met de uitwerking in het initiatiefvoorstel met betrekking tot de eenheid in de tuchtrechttoepassing, zulks vanwege het ontbreken van mogelijkheden van de overheid in te grijpen, als er op het punt van de eenheid geen overeenstemming zou zijn bereikt. Deze leden konden dat niet helemaal overzien en vroegen de initiatiefnemers om een nadere uiteenzetting. Zoals zij reeds eerder opmerkten, hechtten zij grote waarde aan het orgaan ex artikel 135 Grondwet, omdat daardoor een sterkere druk op de organisaties kan worden uitgeoefend tot het naar elkaar toegroeien. Is het ook niet mogelijk de bepalingen omtrent dit orgaan zodanig aan te vullen dat de regering wel de mogelijkheid krijgt

om in voorkomend geval beslissingen voor vernietiging c.q. schorsingen voor te dragen?

In het voorlopig verslag hadden de leden van de GPV-fractie hun twijfel geuit over de afstemming van de gedrags- en beroepsregels tussen de beide beroepsgroepen (RA's en AA's). Bij nota van wijziging hadden de initiatiefnemers voorgesteld een «Raad van Advies voor de wettelijke controle» in te stellen op grond van artikel 135 van de Grondwet. Deze raad zou de twee PBO's en de minister van Economische Zaken moeten adviseren met betrekking tot de vast te stellen gedrags- en beroepsregels. De leden van de GPV-fractie hadden echter nog enkele vragen met betrekking tot het feitelijk functioneren van deze raad. Zij vroegen of het advies van de Raad niet te vrijblijvend zou zijn, aangezien noch de NIVRA noch de NOvAA verplicht zal zijn het advies van de Raad op te volgen. Bovendien brengt de Raad een advies uit, waarin in het geval van stakende stemmen of afwijkende meningen, de verschillende meningen zullen worden neergelegd. De leden van de GPV-fractie meenden dat hiermee het advies van de Raad belangrijk aan betekenis zou inboeten. In de toelichting op de nota van wijziging wordt gesteld dat indien de Raad zou constateren dat haar advies op essentiële punten niet zou zijn opgevolgd, de Raad de minister van Economische Zaken hiervan in kennis zou stellen. Deze minister zou dan kunnen besluiten de desbetreffende verordening wegens strijd met het algemeen belang te schorsen. De leden van de GPV-fractie vroegen of de minister ook verwittigd zou worden wanneer er sprake zou zijn van stakende stemmen binnen de Raad of een minderheidsstandpunt in het advies. Tevens vroegen deze leden of het feit dat er een verschil zou bestaan tussen een verordening van het NIVRA en de NOvAA voldoende zou zijn om de minister bevoegd te verklaren deze verordeningen wegens strijd met het algemeen belang te vernietigen. Is ook overwogen in de wet op te nemen dat de minister bevoegd is verordeningen van het NIVRA en de NOvAA, waarin de inhoud van gedrags- en beroepsregels is geregeld, te vernietigen wanneer de inhoud van deze verordeningen niet overeenkomen?

7. Diversen

De leden van de CDA-fractie zeiden een evaluatieperiode van tien jaar te lang te vinden, zij gaven voorsnog de voorkeur aan een periode van zes jaar.

Ondanks de waardering van de leden van PvdA-fractie voor een eventuele evaluatie over tien jaar leidt dit in hun ogen niet tot stroomlijning als er geen eindtermijn aan het wetsvoorstel wordt gesteld. Een termijn van tien jaar leek ook de leden van de PvdA-fractie wel wat erg lang. Deze leden waren voorstander van evaluatie op een wat kortere termijn. Zij wensten eveneens inzicht te krijgen in de punten waarop geëvalueerd wordt.

De leden van de VVD-fractie beschouwden verdere vragen, opmerkingen en suggesties als overbodig aangezien zij geruchten hadden vernomen dat de initiatiefnemers een compromis zouden hebben gesloten met de minister van Economische Zaken. Deze leden waren van mening dat weerbarstige materies als deze verre van politieke spelletjes moeten worden gehouden. Een openbare schriftelijke voorbereiding is in het Nederlandse Parlement gebruikelijk. Een onderonsje met wellicht enkele conclusies die in strijd zijn met het uitgangspunt: «de ingediende commissiemotie en het convenant» kunnen niet op de instemming van de leden van de VVD-fractie rekenen. Aangezien het hier handelde om

geruchten wilden de leden van de VVD-fractie per omgaande van de initiatiefnemers een brief ontvangen met nadere informatie, waarna dan eventueel besloten zou kunnen worden (in de procedurevergadering) een nader eindverslag in te dienen.

De leden van de SGP-fractie hadden in hun bijdrage in het voorlopig verslag met opzet gevraagd naar twee punten:

a) het verkrijgen van het contra-sign van de minister. Het kwam hen voor dat er aan moet worden gewerkt om met de regering tot een eensluidende oplossing te komen. Anders zagen zij de totstandkoming van het voorstel onnodig vertraagd. Het moet ook de organisaties een lief ding waard zijn zo spoedig mogelijk zekerheid te krijgen over de vlugge totstandkoming van de wettelijke regeling. Bereidheid van beide kanten om tot een oplossing te komen moet er zijn, doch niet tot elke prijs. Zij betreurden het steeds dat na het indienen van het initiatiefwetsvoorstel de regering toch met een ander voorstel is gekomen. In die situatie – mede gezien de discussie in juni 1991 en de unanieme aanvaarde commissiemotie – leek het deze leden dat van de zijde van de regering een grotere tegemoetkomendheid mag worden verwacht dan van de initiatiefnemers.

b) het zo goed mogelijk zeker stellen dat de AA niet te eniger tijd geconfronteerd zou worden met een uitspraak van het Hof te Luxemburg, waarbij de overgangsregeling niet zou voldoen aan het nieuwe niveau van de Richtlijn. De memorie van antwoord heeft op dit punt een aanzienlijke verbetering in het vertrouwen daarop laten zien, mede gelet op de nota van wijziging. Nog beter zou het wellicht zijn wanneer niet alleen het ambtelijk apparaat van Brussel – hoe zeer ook competent en betrouwbaar – maar ook de heer Bangemann zou mededelen dat hij zich kan verenigen met de nadere uitwerking in het initiatiefvoorstel. Een poging daartoe leek hun het proberen alleszins waard. Wellicht zou ook de uiteenzetting van prof. Stuyk daarbij kunnen worden betrokken. Het kwam hun echter onjuist voor de SROOA-norm als basis te nemen, omdat die naar hun mening voortvloeit uit de top-down-benadering en niet van de bottom-up-benadering. Uit deze bijdrage aan het eindverslag spreekt de principebereidheid van de leden van de SGP-fractie om mee te werken aan een vergelijk met het kabinetsvoorstel en de voorwaarden waarop, waarbij zij ervan uitgaan dat de betrokken beroepsgroepen in dat proces mede worden betrokken.

De leden van de GPV-fractie stelden het op prijs dat in de wet bij nota van wijziging een evaluatiebepaling was toegevoegd. Het leek hen juist na een aantal jaren te evalueren hoe de accountantswetgeving in Nederland heeft gefunctioneerd. Ook zij vroegen waarom gekozen is voor een een evaluatie na 10 jaar. Is dit niet een erg lange periode? Zou het niet beter zijn bijvoorbeeld te kiezen voor een evaluatie na 5 jaar?

De voorzitter van de Commissie,
Vos

De griffier voor dit verslag,
De Vries